

ZAVEZNIŠKI POGOJI ZA MIR:

Obnova Poljske, Osvoboditev Češke

LONDON, Anglija, 3. oktobra. — Predno bo Hitler v nemškem državnem zboru v petek ali soboto povedal svoje pogoje, pod katerimi je pripravljen zavezniški skleniti mir, bo danes popoldne angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain v poslanski zbornici stavil "najnižje pogoje" za mir.

Brezdvomno pa bo Chamberlain zopet povdaril trdni sklep Anglije in Francije, da se boste bojevali do konca, dokler ni uničen hitlerizem. Najbrže pa bo njegova izjava mnogo bolj jasna in natančna, kot pa ob času, ko je Anglija Nemčiji napovedala vojno.

Nikakega dvoma ni več o tem, da bo Chamberlain kot poglaviti pogoj za mir zahteval, da je poljska država obnovljena in češka republika osvobodjena. O teh pogojih je že včeraj razpravljala vojni kabinet. S tako zahtevo bo Chamberlain zavrgel vsako mirovno ponudbo, ki jo nameravata te dni staviti Mussolini in Hitler.

HITLERJEVI POGOJI ZA MIR

BERLIN, Nemčija, 3. oktobra. — Kot se je izvedelo iz zanesljivega vira, je Hitler italijan. Vnanjemu ministru grofu Galeazu Ciano izrazil svojo željo, da Mussolini po diplomatskih potih sporoči angleški in francoski vladi naslednje pogoje, po katerih je Hitler pripravljen skleniti mir:

1. OBNOVLJENA BO MAJHNA POLJSKA DRŽAVA v obliki "kongresne Poljske", ki je bila postavljena na dunajskem kongresu leta 1815 po tretji razdelitvi Poljske. Ta Poljska bi mejila na sedanjo mejo med Rusijo in Nemčijo in bi dobila Varšavo in Krakov.

2. PRIMERNA SVOBODA ZA ČESKO IN MORAVSKO. Ta "svoboda" bi pomenila večjo vladno svobodo, kakoršno ima Slovaška. Češka, Moravska in Slovaška pa bi bile združene pod nemškim pokroviteljstvom.

Nacijski voditelji so mnenja, da bi si Anglija in Francija, ako sprejmete te pogoje, "oprali svoj obraz."

GROF CIANO ODPOTOVAL BREZ SLOVESA OD HITLERJA

BERLIN, Nemčija, 3. oktobra. — Kot vse kaže, konferenca med Hitlerjem in italijanskim vnanjim ministrom grofom Ciano ni potekla tako gladko, kot je bilo pričakovati.

Grof Ciano je iz Berlina odpotoval zelo naglo in mnogo prej, kot bi kdo mislil. Odpotoval je opoldne, ne da bi pred svojim odhodom se še enkrat posloval od Hitlerja, s katerim je imel prejšnji večer dolg razgovor.

NI BILO "OZRAČJA PRISRČNEGA SOGLASJA"

Na železniško postajo je grof Ciano spremljen vnanji minister Joachim von Ribbentrop z nekaterimi višjimi uradniki. Naznanilo o Cianovem odhodu ne povdarja, kot je bilo do sedaj v navadi, da je potekla konferenca med grofom Ciano in kancelarjem Hitlerjem "v popolnem sporazumu," ali pa v "ozračju iskrenega soglasja."

Uradno poročilo samo pravi, da je grof Ciano odpotoval, da "poroča" ministrskemu predsedniku Mussoliniju. V Hitlerjevem imenu se je na železniški postaji od grofa Ciana poslovil general Wilhelm Keitel, načelnik najvišjega vojaškega poveljstva.

Kardinal George Mundelein umrl

Poročilo
na 2. str.

Panslavizem se prebuja na Balkanu

Jugoslovani in Bolgari so radovedni glede bodočnosti. — Ozirajo se na Rusijo kot mater vseh Slovanov.

RIM, Italija, 1. oktobra. — Dramatična vrnitev Rusije v evropske zadeve je dala povod za velika ugibanja na Balkanu. Vsakdo je radoveden, ako bo panslavizem zopet postal vodilna nit v balkanski politiki.

Do sedaj še ni mogoče videti, koliko se bodo sovjeti zanimali za svoje slovanske brate na Balkanu in ako bodo delovali samo na svojo roko, ali pa v zvezi s kako drugo državo.

Ko so prve ruske čete prekorčile poljsko mejo, so se balkanske države zdale, da si boste Rusija in Nemčija tudi razdelili jugovzhodno Evropo. Toda Italija je skupno z Rusijo pričela delovati na to, da ostanejo balkanske države v sedanji vojni nevtralne in da si ne boste nasprotovali v trgovskem in tudi političnem vplivu v teh državah.

Je pa nekaj znakov, po katerih je mogoče sklepati, da bo Rusija razširila svoj vpliv na Balkan. Rusija je z Bolgarsko sklenila novo zračno in trgovsko pogodbo. V Sofijo je bil poslan novi ruski poslanik. — Bolgari upajo, da bo mesto Nemčije Rusija prevzela bolgarski trg.

V Beogradu so diplomati trdno uverjeni, da bo Jugoslavija v kratkem stopila v diplomatske zveze z Rusijo. Jugoslavija do sedaj še ni priznala sovjetske Rusije, ker je temu nasprotoval knez Pavle.

Vsled tega bo zelo pomemben korak, ako Jugoslavija prizna Rusijo in obnovi z njo diplomatske zveze. Tozadevna pogajanja so že v teku.

Po porazu Poljske se sedaj Rumunski ka boji, da bo edina slovanska država v slovanskem morju. Boji se, da bo Rusija od nje zahtevala Besarabijo in da bo tudi Bolgarski pomagala, da dobi Dobrudžo. Vsled tega je Rumunska nervozna. Drugi dve balkanski državi ste še Turčija in Grška. Turčija ima z Rusijo že dolgoletno prijateljsko zvezo in zadnje dni je bil turški vnanji minister Sukru Saracoglu v Moskvi. Grška je stopila v prijateljske zveze z Italijo, v ostalem pa se bo v odnosih z Rusijo ravnala po zgledu Turčije.

Panslovanska misel pa je še vedno globoko ukoreninjena zlasti med bolgarskimi in srbskimi kmeti, kajti Rusija je pomagala Bolgarski in Srbiji, da ste se rešili turškega jarma in postali samostojni državi. Pozneje je Rusija tudi pomagala Srbiji v njeni borbi proti Avstriji.

Balkanski Slovani so se vedno ozirali na Rusijo kot na svojo mater. Po svetovni vojni je imela Francija zelo velik vpliv na Balkanu, nato pa je pričela Italija zelo veliko politično delovanje po vseh balkanskih državah. Ko pa je imela Italija mnogo opravila v Abesiniji, je prišla Nemčija, ki je prevzela skoro vso trgovino na Balkanu, zlasti v Jugoslaviji in Rumunski.

Kdo bo v bodoče imel največji vpliv na Balkanu, ni mogoče vedeti. Nemčija ima sedaj v Beogradu, Sofiji in Bukarešti svoje trgovske misije, čijih namen je obdržati svojo trgovino v teh državah. Italijani tiho delujejo na to, da bi balkanske države sklenile nevtralni blok v sedanji vojni. — Francija pa se skupno z Anglijo prizadeva, da doseže na Balkanu izgubljeni prestiž.

Psihološko pa je na Balkanu v ospredju Rusija in vsakdo se vprašuje: Kaj bo napravila Rusija?

ZMAGA CIO V DETROITU

DETROIT, Mich., 2. okt. — Pod nadzorstvom delavskega posredovalnega urada so se vršile volitve v desetih izmed trinajstih Chryslerjevih tovarnah. Zmagala je United Automobile Workers unija. Edinole v Evansville, Ind., je dobila unija Ameriške delavske federacije več glasov.

SUHAČKE PROTI FILMOM

ROCHESTER, N. Y., 2. okt. — Tukaj se vrši 65. letna konvencija Women's Christian Union. Ursula Urquart, načelnica filmskega oddelka, je priporočala filme, ki predstavljajo "preprosto in zdravo" življenje. Filmi, ki povečujejo razkošnost in se bavijo z zločini, naj bi bili prepovedani.

BIVŠI GOVERNER OBTOŽEN

RUSTON, La., 1. okt. — Voleporota v Lincoln okraju je obtožila bivšega gubernerja Richarda W. Lecheja, prilaščanje denarja pod napačnimi pretevezami. Z njim vred so obtoženi še štirje drugi bivši državni uradniki.

HITLERJEVO SKRIVNOSTNO OROŽJE

BERLIN, Nemčija, 1. okt. — Ako bosta Anglija in Francija zavrnila rusko - nemški konferenčni načrt, bo Hitler najbrž naročil svojemu vojaštvu, naj se takoj posluži skrivnostnega novega orožja. To novo orožje poznajo baje le najvišji nemški armadni dostojanstveniki in se mu nobena sila ne more ustavljati.

PREDSEDNIK ROOSEVELT PRED KONGRESOM

Predsednik bere pred izvanrednim zasedanjem kongresa svojo poslanico, v kateri priporoča premembo nevtralnostne postave. Sedaj se vršijo v kongresu debate o tem.

O Poljski:

VARŠAVO RAZSVETLJUJE STO OGNJEV

V mesto je komaj mogoče najti kako nepoškodovano poslopje. — Vojaki odhajajo.

VARŠAVA, Poljska, 1. oktobra. — Varšava je v razvalinah. V sredini mesta je komaj mogoče najti kako nepoškodovano poslopje.

Bivša Saksonska palača na velikem Pilsudkijevem trgu, kjer je bilo nastaneno vnanje ministrstvo, je kup razvalin. Kar niso razdejale granate, je uničil ogenj.

Ravno tako so v tej okolici razdejana vsa velika poslopja, med njimi tudi dva največja hotela.

Strahoten je pogled na porušeno mesto. Najmanj sto ognjev še gori na raznih krajih nekdanje prestolnice. Največji požar je v skladišču premoga ob železnici, ki pelje v Berlin.

Dva železna mosta, ki vezeta Varšavo in predmestje Prago čez Vislo, sta ostala nepoškodovana.

Predno se je pričelo veliko bombardiranje Varšave, so se v Pragi bili vroči boji in mesto je polno zakopov in barikad. Tudi v Pragi so hiše skoro popolnoma v razvalinah.

Prvi vojaki, ki so branili Varšavo, dokler se ni predala 27. septembra, odhajajo iz mesta proti zapadu. Pred odhodom so zmetali na kupe svoje orožje ter korakajo proti zapadu, kjer jih izven mesta čakajo nemški vojaki in jih odvedejo kot ujetnike. Do večera bodo odkaricali vsi poljski vojaki, nemška armada pa bo 2. oktobra zmagoslavno vkorakala v Varšavo.

Za Nemce pa nastane tudi velik problem, kako bo mogoče prehranjevati nad 100.000 poljskih vojakov in veliko število mestnega prebivalstva. Vojakom bo dovoljeno vzeti s seboj svoje poljske kuhinje in bodo sami morali skrbeti za prehrano.

MILJON RUSKIH VOJAKOV NA POLJSKEM

BREST-LITOVSK, 2. oktobra. — V poljsko Belo Rusijo in Ukrajino je Rusija poslala nad milijon svojih vojakov, ki so najbolje preskrbljeni z vsemi vojnimi potrebščinami. Nekateri celo domnevajo, da ima Rusija na Poljskem dva milijona vojakov.

Ruske divizije noč in dan prihajajo po kamnitih in prašnih cestah na Poljsko. Nekateri vojaki so korakali celo po 200 milj daleč, toda med potom pojo, prenočujejo v vozovih in prihajajo počej v osvojenem ozemlju. Za armado v nepretrganih vozovih prihajajo zaloge živeža in orožja.

RUSI IZPUŠČAJO POLJSKE UJETNIKE

V nasprotju z nemškim običajem Rusi izpuščajo vjete poljske vojsake. Vojaki so brezpogojno izpuščeni, poljski častniki na morajo podpisati izjavo, da nimajo orožja in da ne bodo prišli za orožje proti Rusiji. Samo v enem taborišču je bilo en dan izpuščenih 10.000 poljskih ujetnikov.

NALOGA KONVENCIJE A. D. FEDERACIJE

CINCINNATI, Ohio, 1. okt. — V imenu Ameriške delavske federacije je izjavil včeraj njen predsednik William Green, da bo konvencija, ki se začne jutri tukaj, predvsem zahtevala: najstrožje postave za preprečitev vojnega oderuštva; izpremembo nevtralnostne postave po načrtih predsednika Roosevelta, če bo dobilo ameriško delavstvo zadostno jamstvo, da se Ameriki vsled tega ne bo treba udeležiti vojne.

Nadalje hoče Federacija vedeti, v kakšnem številu bo delavstvo zastopano v raznih uradih, ki jih bo treba ustanoviti z ozirom na evropsko vojno.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by
NEW YORK PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Baker, President J. Lupton, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
301 WEST 124th STREET NEW YORK, N. Y.

46th Year

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

For one year in New York City	For one year in New York City	For one year in New York City
For one year in New York City	For one year in New York City	For one year in New York City
For one year in New York City	For one year in New York City	For one year in New York City

Subscription Yearly \$4.00

"GLAS NARODA" IZDAVA VRANI DAN IZVEMSI NEDELJ IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 301 WEST 124th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CHAMBERS 5-1243

POMAGAJTE nam IZBOLJSATI LIST o tem, da imate vedno VNAPREJ plačane naročnine. Časopis mora odgovarjati potrebi časa. Vsak cent prihranjen pri terjatvi, je namenjen za IZBOLJSANJE LISTA.

NEKOČ IN SEDAJ

Napoved se je vseeno pojavil priznan komunistični voditelj, ki je imel pogum pravilno označiti pogodbo med Hitlerjem in Stalinom. Tukaj je njegova sodba:

"Nihče naj ne misli, da je svrha vseh nenapadnih pogodb okrepitev splošnega mira. Nenapadne pogodbe, ki jih je Sovjetska unija (doslej) sklenila s svojimi sosedi, vsebujejo posebno določbo, ki pogodbo razveljavi v slučaju, da ena izmed podpisnic napade kakšno državo. So pa tudi take nenapadne pogodbe, ki ne vsebujejo te določbe. Iz tega je razvidno, da država, ki si s spomočjo take pogodbe zaščiti hrbet, povsem lahko in brez kazni napade tretjo državo. Kdor govori o "omejitvi vojne", priznava s tem, da je vojna prosta in postavna. Tako lahko postane dvostranska nenapadna pogodba jamaščina za napad... Tisti, ki se zavzemajo za načela dvostranskih nenapadnih pogodb, odpravljajo s tem pred vsem svetom kalitev mira oziroma vojno."

Slehermi mora priznati, da pogodba med Hitlerjem in Stalinom res ne more biti jasneje in odločneje obsojena. In značilno je, da so to obsodbo natisnili na prvi strani vsi komunistični listi po vseh deželah.

To se pa seveda ni zgodilo sedaj, pač pa meseca septembra leta 1935.

Gornji odstavek je del programskega govora, ki ga je imel tedanjí sovjetski komisar za zunanje zadeve, Maksim Litvinov, v Ženevi o mirovni politiki Sovjetske Rusije.

Naslednjega dne so komunisti po vseh deželah opozarjali svet:

— Ali ste slišali? To in edino to je mirovna politika! Dvostranske nenapadne pogodbe so pa orodje in politika fašizma!

Danes pa pišejo komunistični listi baš nasprotno in sicer z istim ognjem in notranjim prepričanjem.

PROTI KOMUNISTOM

Martin Dies, predsednik kongresnega odbora, ki preiskuje neameriške delavnosti, je prejšnji teden napovedal skorajšnji konec nacizma in komunizma v Združenih državah. Precejšnjo število nacijskih agentov bo procesiranih zaradi krive prisega in drugih pregreškov.

Za komuniste ne bo več prostora v vladnih uradih, ki zaposlujejo približno 920.000 oseb, med katerimi je 2850 komunistov.

Člane komunistične stranke smatrajo v Ameriki za plačane ali neplačane agente sovjetske vlade, za katere ni v ameriški javni službi nobenega prostora.

KARDINAL MUNDELEIN — VELIK PRIJATELJ DELACEV — UMRL

CHICAGO, Ill., 3. oktobra. — Kardinal George Mundelein, ki je bil 24 let škofski nadškof, je v spanju umrl za srčno kapjo v starosti 67 let.

Kardinal je umrl v svoji vili v Mundelein, Ill., in ga je našel mrtvega v postelji njegov tajnik mgr. Patrick Hayes, ko ga je šel klicat, ker ni prišel, kot običajno v svojo kapelico, da bi maševal.

Včeraj je kardinal še maševal in je bil ves dan zdrav in krepak.

Kardinal Mundelein je bil rojen, kakor tudi njegov prijatelj in sošolec pokojni newyorški kardinal Patrick Hayes, v župniji sv. Nikolaja v vzhodnem delu mesta New Yorka. — Sedanjí župnik sv. Nikolaja, Right Reverend Nageleissen se dobro spominja na kardinala ko je bil še v cerkvenem zboru v cerkvi sv. Nikolaja.

Kardinal Mundelein in kardinal Hayes sta skupno dobila rdeči kardinalski klobuk v Rimu, 24. marca, 1924.

Kardinal Mundelein se je zelo zanimal za pravice industrijskih delavcev v njihovem boju in zato so ga delavci po vsej pravici imenovali prijatelja delavcev.

ZAVEZNIŠKI VRHOVNI VOJNI SVET

Zastopnik angleške in francoske vlade z visokimi vojaškimi častniki na sestanku v Essex v Angliji. Na sliki so od leve na desno: general Gaselein, vrhovni poveljnik zavezniške armade, v sredini Neville Chamberlain in na skrajni desnici francoski ministrski predsednik Edouard Daladier.

Banovina Hrvatska

Nova vlada je pričela z normalnim delom. Ena najvažnejših točk njenega delovnega programa je praktična izvršitev odredb, ki so prošli teden postavile državo in njen ustroj na nove osnove. Uredba o banovini Hrvatski znači temeljito spremembo našega dosedanjega ustavnega stanja. Izdana je na podlagi čl. 116. ustave, ki omogoča kroni, da v primeru vojne, mobilizacije, nereda in vstaje, ki bi ogrožali javni red in varnost države, ali pa tudi sicer, ako so do te mere ogroženi javni interesi, z ukazom izvrši potrebne ukrepe, neodvisno od ustavnih in zakonskih predpisov. Ti ukrepi se morejo potem naknadno predložiti narodnemu predstavništvu v odobritev. Sklicevanje na izredno pooblastilo čl. 116. ustave je bilo, to je izven sumnje, upravičeno. V tečem času, ki ga preživljamo, je zahteval najvišji interes države in naroda konsolidacijo naših notranjih prilik. Nerešeno hrvaško vprašanje je ta najvišji interes bistveno ogrožalo.

Uredba o banovini Hrvatski pomenja v dvojnem oziru spremembo dosedanjega ustavnega stanja. Ona ustvarja v kraljevini Jugoslaviji poseben hrvaški teritorij potom spajanja savske in primorske banovine, katerima je priključenih še sedem srezov iz drugih banovin, temu ozemlju odreja poseben državni položaj. Na novo edinico je prenešana cela vrsta državnih poslov in to v zakonodajnem in upravnem oziru. Ona dobi svojo posebno zakonodajo v hrvatskem saboru in njej na čelu stoji kot vrhovni administrativni šef hrvaški ban, ki je imenovan brez predloga državne vlade s kraljevim ukazom ter je odgovoren samo kralju in hrvatskemu saboru.

Hrvatski ban ima dvojen delokrog: on je izvrševatelj vseh onih upravnih poslov, ki v bodoče pripadajo izključno banovini Hrvatski, na drugi strani pa je tako rekoč v prenešenem delokrogu najvišji izvršilni organ državne oblasti na ozemlju banovine Hrvatske. A tudi v tem oziru ni podrejen centralni oblasti, temveč je njegov položaj nekako sporečen s položajem osrednje kraljevske vlade. Njegova formalna moč je po obsegu večja kakor kateregakoli ministra, ker združuje v svoji osebi celokupno eksekutivo.

Upravni in zakonodajni položaj banovine Hrvatske je z uredbo od 26. avgusta precej natančno obeležen. Država si je pridržala posle, ki so bistvenega pomena za ohranjanje njene edinstva, predvsem na zunanji, a tudi na znotraj. Kraljevina Jugoslavija je monarhija po dinastiji Karadjordjevičev z enotnim vodstvom in enotno organizacijo svoje zunanje politike in svoje narodne obrambe. Ona tvori enotno carinsko, trgovinsko in prometno področje, ima svoje lastne, novemu delokrogu odgovarjajoče finance, enoten parlament in v vseh zadevah nove skupnosti enotno vrhovno državno upravo. Državljanstvo je samo eno, jugoslovansko. Poleg tega si je država pridržala določanje osnovnih načel za razne panoge našega narodnega življenja, tako predvsem za prosvetno politiko, kar naj zagotovi pri vsej raznolikosti prosvetnih nalog v posameznih pokrajinah in delih naroda vendarle enotno smer narodne vzgoje. V državni kompetenci ostane tudi v bodoče zakonodajstvo o verah, državljanstvu, o rudarstvu, dalje trgovsko, stečajno, obligacijsko, pomorsko in avtorsko pravo, nadalje zakonodaja o državnih železnica, pošti, telegrafu in telefonu ter državnih cestah. Drugi dosežki državni zakonodajni posli so prenešeni na hrvaški sabor. Tu je treba predvsem opozoriti, da bo v bodoče pod zakonodajno kompetenco hrvaškega sabora tudi kazensko pravo, kazenski in civilnopravni postopek, dedno in bračno

seben državni položaj. Na novo edinico je prenešana cela vrsta državnih poslov in to v zakonodajnem in upravnem oziru. Ona dobi svojo posebno zakonodajo v hrvatskem saboru in njej na čelu stoji kot vrhovni administrativni šef hrvaški ban, ki je imenovan brez predloga državne vlade s kraljevim ukazom ter je odgovoren samo kralju in hrvatskemu saboru.

Hrvatski ban ima dvojen delokrog: on je izvrševatelj vseh onih upravnih poslov, ki v bodoče pripadajo izključno banovini Hrvatski, na drugi strani pa je tako rekoč v prenešenem delokrogu najvišji izvršilni organ državne oblasti na ozemlju banovine Hrvatske. A tudi v tem oziru ni podrejen centralni oblasti, temveč je njegov položaj nekako sporečen s položajem osrednje kraljevske vlade. Njegova formalna moč je po obsegu večja kakor kateregakoli ministra, ker združuje v svoji osebi celokupno eksekutivo.

Upravni in zakonodajni položaj banovine Hrvatske je z uredbo od 26. avgusta precej natančno obeležen. Država si je pridržala posle, ki so bistvenega pomena za ohranjanje njene edinstva, predvsem na zunanji, a tudi na znotraj. Kraljevina Jugoslavija je monarhija po dinastiji Karadjordjevičev z enotnim vodstvom in enotno organizacijo svoje zunanje politike in svoje narodne obrambe. Ona tvori enotno carinsko, trgovinsko in prometno področje, ima svoje lastne, novemu delokrogu odgovarjajoče finance, enoten parlament in v vseh zadevah nove skupnosti enotno vrhovno državno upravo. Državljanstvo je samo eno, jugoslovansko. Poleg tega si je država pridržala določanje osnovnih načel za razne panoge našega narodnega življenja, tako predvsem za prosvetno politiko, kar naj zagotovi pri vsej raznolikosti prosvetnih nalog v posameznih pokrajinah in delih naroda vendarle enotno smer narodne vzgoje. V državni kompetenci ostane tudi v bodoče zakonodajstvo o verah, državljanstvu, o rudarstvu, dalje trgovsko, stečajno, obligacijsko, pomorsko in avtorsko pravo, nadalje zakonodaja o državnih železnica, pošti, telegrafu in telefonu ter državnih cestah. Drugi dosežki državni zakonodajni posli so prenešeni na hrvaški sabor. Tu je treba predvsem opozoriti, da bo v bodoče pod zakonodajno kompetenco hrvaškega sabora tudi kazensko pravo, kazenski in civilnopravni postopek, dedno in bračno

seben državni položaj. Na novo edinico je prenešana cela vrsta državnih poslov in to v zakonodajnem in upravnem oziru. Ona dobi svojo posebno zakonodajo v hrvatskem saboru in njej na čelu stoji kot vrhovni administrativni šef hrvaški ban, ki je imenovan brez predloga državne vlade s kraljevim ukazom ter je odgovoren samo kralju in hrvatskemu saboru.

Hrvatski ban ima dvojen delokrog: on je izvrševatelj vseh onih upravnih poslov, ki v bodoče pripadajo izključno banovini Hrvatski, na drugi strani pa je tako rekoč v prenešenem delokrogu najvišji izvršilni organ državne oblasti na ozemlju banovine Hrvatske. A tudi v tem oziru ni podrejen centralni oblasti, temveč je njegov položaj nekako sporečen s položajem osrednje kraljevske vlade. Njegova formalna moč je po obsegu večja kakor kateregakoli ministra, ker združuje v svoji osebi celokupno eksekutivo.

pravo ter seveda tudi davčna zakonodaja glede vseh onih davčnih virov, ki jih bo država odtopila banovini Hrvatski.

Banovina Hrvatska ima svojo finančno samostojnost. To načelo bo treba šele praktično izvesti. Sprejet je sistem, da si bo izvestne davke pridržala država, druge pa prepustila banovini Hrvatski. V tem oziru čaka vlado še dosti težka in dalekosežna naloga.

Sodišča bodo seveda neodvisna in pravica se bo izrekala v imenu kralja. Hrvatska bo imela svoje avtonomno upravno sodstvo, ki bo izključno pristojno za vse upravne spore, tako da bo upravno sodišče v Zagrebu zadnja upravna sodna instanca. To upravno sodišče bo pristojno tudi za spore med banom in osrednjo državno oblastjo. Ministri tudi v zadevah državne eksekutive niso višja niti nadzorna oblast nad banom. V primeru, da bi centralna vlada smatrala, da se je ban s kakšnim svojim ukrepom pregrešil proti pozitivnemu državnemu ali banovinskemu zakonu, ima predsednik ministrskega sveta pravico pritožbe na upravno sodišče v Zagrebu.

V vseh teh primerih kompetenčnih sporov med banom in državo bo odločalo posebno u-

"GLAS NARODA"
pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

stavno sodišče, ki bo tudi poklicano, da presoja ustavnost državnih in banovinskih zakonov.

[Kakšen je torej novi položaj banovine Hrvatske? Nesporo je ona dobila v mnogem oziru svojo posebno državnost in njen odnos napram državnim zajednici ima mnoge znake federalističnega ustroja. Federacija, kakor jo poznamo iz knjig, to seveda ni. Toda življenje narodov in držav se malo briga za formalno učenjakov, temveč si ustvarja svoje lastne. Lahko rečemo, da je dobila banovina Hrvatska položaj "sui generis." Toda s posebno uredbo je izrečeno načelo, da se novi "hrvaški sistem" lahko izvede tudi za ostale dele države in je tako podarjena možnost preureditve cele jugoslovanske države na osnovi načel, v katerih duhu je izdana uredba od 26. avgusta.

Ni dvoma da vsebuje uredba o banovini Hrvatski načela, ki so zdrava tudi za ostale kraje in bodo mogle služiti kot podlaga za preureditev celokupnega državnega življenja. Kar obžalujemo, je dejstvo, da se ni posrečilo hrvaški problem izvesti z njegovo izolacijo in istočasno z njim rešiti celokupno naše organizacijsko vprašanje. Uredba ne določa možnosti razširjenja predpisov, uveljavljenih za banovino Hrvatsko, je povsem teoretična značaja. Tudi brez nje se seveda vsak hip dajo prenesti hrvaška načela na ostale dele države, saj je v to svrhu čl. 116. nstave ravno tako na razpolago, kakor je bil 26. avgusta. Kje so bili vzroki in razlogi, da je tudi Slovenija pri reševanju našega notranjega vpra-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Peter Zgaga

VINOTOK

In tako smo bolj ali manj srečno pririli v mesec vinotok, ki je slehernemu Slovenecu drag po lepih spominih in še lepših obeh.

V Kaliforniji je trgatav že končana.

Stotine in stotine železnih kar grozijo drdra proti New Yorku.

V gornjem delu newyorške države se trta šibi pod zrelini jagodami.

Grozdje je razmeroma poceni.

Baksa dobrega kalifornijskega poldrugi dolar, bušel newyorškega je po dolarju.

Brez posebnega dovoljenja je prepovedano delati vino za domačo porabo, toda postava v tem slučaju ni prestoga. Zamizi z enim, največkrat pa z obema očesoma.

Za vsak požirek človek ne bo hodil v salon, ko je vendar pet iz kuhinje v klet neizmerno bližja in prijetnejša.

Rad bi bil že vsaj za par hipov v Clevelandu v kletih naših vinskih trgovcev: Barage, Božeglava, Eršeta, Kraševca in Knava, ki imajo ogromne hidravlične preše in sode, da bi bilo v enem za celo družino dovolj prostora.

Začasa vretja je v njihovi ogromnih kletih baje tako vzdruže, da človek ne more v njem niti par minut strpeti.

Mošt se pretvarja v zlato kapljico, ki je, zauživana v zmerni meri, najbolje zdravilo za dušo in telo.

Ali pa v Jakšetovi kleti v Kaliforniji, kjer se je še med prohibicijo staralo pod najstrožjim vladnim nadzorstvom par stotisoč galon najboljšega groznega soka.

V newyorški državi je sredi vinorodne zemlje prijazna slovenska naselbina Gowanda.

Mnogo rojakov prideluje grozdje doma, če ne pa ga kupijo od sosednjih farmerjev.

To je menda edina slovenska naselbina na Vzhodu, kjer traja rojakom zaloga od trgatve do trgatve.

Pred leti sem bil tam v začetku poletja, pa mi je ob slovesu udarjalo na uho soglasno vabilo:

— Jeseni pridi, jeseni. Takrat boš videl...

Vabilu se žal nisem mogel odzvati in dvomim, da bi se mu kdaj!

Večkrat se pa živo spominjam tamkajšnjih rojakov, prav posebno pa zlate dolenske duše Člita Striša, ki še ga takole o Martinovem predstavljam sedečega v veseli družbi, držčnega kupico v desnici in pojočega:

— Oče nebeški glej, še en kozareček zdej...

Edini slovenski vinogradnik v moji neposredni bližini je prijatelj Frank na Hribu, sin zelene Štajerske.

Njegov vinograd sicer ni velik — v par minutah ga lahko obhodiš pokrižem in počez — toda posveča mu neizmerno ljubezen, nego in skrb.

Navzlic temu pa nima z njim posebne sreče.

Dve leti zaporedoma mu je toča pobila, dočim se je letos spravila na cvet in na sad "tista prekleta japonska žival."

Nekaj je pa še vseeno ohranil in rešil ter sprešal in spravil za kakšno prav posebno svečano priložnost.

Izbrancem ga da pokusiti s kraljevskim ponosom:

— To je moje, na moji zemlji zrastle...

Najboljši prijatelj

v nesreči vam je:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA

Sprejemá moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

ČLANSTVO: 52,000

PREMOŽENJE: \$8,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kratka Dnevna Zgodba

DENVER LINDLEY

FOTOGRAFSKI APARAT PRIČA

V četrtek ob pol sedmih zvečer so našli Hornsbyja sedečega za pisalno mizo v knjižnici — mrtvega. Iz ranice na njegovem senen je curljala kri, biza naslanjača je ležal na tleh samokres.

Njegovo ženo, ki je bila na obli-ku pri svoji materi, so nemudoma poklicali domov, pa ni mogla pojasniti, kaj se je zgodilo z možem. Dejala je, da je bil mož čisto zdrav in da ni imel nobenih skrbi. Dve okolnosti sta bili posebno čudni: mrtvi Hornsby je imel na rokah rokavice, v njegovem naročju je pa ležal majhen fotografski aparat. Pokojni je bil znan fotograf amater in aparat je imel vedno s seboj. Policijski inspektor Crampion si je najprej ogledal rokavice in dejal je:

"Čemu naj bi bil samomorilec nataknil rokavice? To bi bilo smešno! To ne kaže na samomor. Ali se niso našli osti prstov?", Colman

Mlad detektiv je odgovoril: "Ne, gospod, nobenih ni." "Ali je najdeni samokres pokojnikova last?"

"Ne, gospod, samokres je last njegovega prijatelja Stevena Howa. Staneje v bližini in tudi, da si je Hornsby samokres izposodil od njega. Steven Howe je tu."

"Dobra," je zamrmral inspektor, "kaj je pa z aparatom? Ali so slike v njem?"

"Da, dal sem jih že razviti."

Crampion se je zadovoljno nasmehnil.

"Morda je pa Hornsby fotografiral svojega morileca."

Detektiv Colman je ostal resen in odgovoril je:

"To je prav lahko mogoče. Zadnji posnetek je bil napravljen tu v sobi. Na njem se vidi druga postava. Čez nekaj minut dobite sliko."

"Dobro, Colman," ga je pohvalil inspektor. "Zda mi pa pošljite sem gospoda Howa."

Steven Howe je vstopil. Bil

je še mlad mož, visoke, sloke postave, očividno polni.

Inspektor ga je vprašal: "Ali lahko poveste, kaj ste počeli večeraj dopoldne?"

Howe je požrl slino in začel nekaj o izletu s kate-rega se je vrnil k popoldanskemu čaju.

Ta čas so prinesli Colmanu sliko, ki jo je takoj izročil inspektorju. Crampion je nadaljeval za-liševanje:

"Kar se tiče vašega samokresa, gospod Howe, — čemu ste ga posodili Hornsbyju?"

"Sva člana istega strelskega kluba," mu je pojasnil Steven Howe. "V ponedeljek si je izposodil Hornsby moj samokres, da bi ga preizkusil, pa mi ga ni več vrnil."

"Ali ste poznali Hornsbyja dobro?" je vprašal Crampion.

"Poprej sem ga večkrat videl."

"Kako mislite to, gospod Howe?"

"No, — Howe je okleval.

"Natočim vam torej čistega vina, gospod inspektor. Hornsby je bil ljubosumen — na svojo ženo in name."

"Ali sta se kdaj sprla?" je vprašal hitro preiskovalni uradnik.

"Nekajkrat je bil z menoj zelo surov — in zato sem mu temeljito povedal svoje mnenje."

Inspektor Crampion se je obrnil k detektivu:

"Pokličite gospo Hornsbyjevo."

Čeprav mrtvaško blede, je bila Klara Hornsbyjeva krasna žena. Z njo je stopilo v sobo življenje in luč. To je moral priznati v duhu tudi Steven Howe, ki je sedel kraj nje na divan.

Inspektor je nekaj časa oba pazljivo motril, potem se je pa nenkrat obrnil k mlademu možu z vprašanjem:

"Ali ste umorili Michaela Hornsbyja?"

Klara je zamolklo kriknila.

Howe je pa samo odkimal z glavo, preden je odgovoril:

"Ne, gospod inspektor."

"Ali ste bili večeraj v tej hiši?" je nadaljeval Crampion.

Steve Howe je zopet odkimal z glavo.

Tedaj je pa potegnil inspektor iz žepa sliko ki mu jo je bil pravkar prinesel Colman in vr-gel jo je kot dokaz na mizo.

Zdelo se je, da bo gospa Klara zdaj zdaj omedlela. Howe se je presenečeno ozrl na izdajalsko fotografijo in na obrazu se mu je poznalo, da je prišel v hudo zadrego. Potlej je začel:

"To ni mogoče!"

Trenutni posnetek s pokojni-nikovim aparatom je kazal so-bo, kjer so pravkar sedeli. V visokem zrealu se je videla po-doba Stevena Howa, kako sto-ji s samokresom v roki za hr-btom Hornsbyja.

"Gospod Howe, aretirani ste!" je dejal inspektor.

Zvečer tistega dne je prišel Colman k svojemu šefu in mu dejal:

"Izpustite prosim Howa, on tega ni storil."

Crampion se je presenečeno ozrl na detektiva, rekoč:

"Imamo dovolj gradiva proti njemu, da ga lahko pošlje-mo na vešala. Kaj pa prav za prav mislite s svojim predlo-gom?"

"To je kaj enostavno: Hornsby je nekje fotografiral Howa s samokresom v roki. Potlej je dal sliko povečati, obesil jo je nad vrata svoje sobe in to sliko je fotografiral s svojim malim aparatom. Potem je uni-čil veliko kopijo prvotne foto-grafije."

"Neumnost!" je zamrmral inspektor. "Saj vendar nima-te nobenega dokaza."

"In vendar sem nekaj na-šel," je prekinil Colman svoje-ga predstojnika. "Prišel sem na to, kje je bila usodna slika narajena."

"Kje?"

"Hornsby je ujel nič hudega shitečega Howa, v kameri zadnji ponedeljek v strelskem klubu. Bil je silno ljubosumen in prepričan, da ga hoče žena zapustiti. Zato je zasnoval ta satanski načrt, ki naj bi napril Howu krivdo na umoru."

Inspektor je presenečeno in zheganu gledal Colmana.

"Vse se ujema v vaši razla-gi, toda kaj je s temi rokavi-cami?"

"Tudi to vam pojasnim. Hornsby si je zato nataknil rokavice, da bi ne našli na Ho-venovem samokresu odtisov njegovih lastnih prstov"

Čez dobro uro je Steven Howe tako stisnil Colmanu ro-ko, da je detektiv kar zastokal od bolečine.

"Edino vi ste verovali v mo-jo nedolžnost in to je vam dalo moč, da ste jo tudi dokazali."

Colman je v zadregi pogledal Stevena in odgovoril:

"Motite se, gospod Howe. Nisem bil prepričan o vaši ne-dolžnosti temveč o tem, da ni mogoče, da bi človek mirno se-šel in fotografiral ko vidi za svojim hrbtom smrtnega so-vražnika z napetim samokre-som v roki."

Astrologi o septembru 1939

Po zelo kritičnih aspektih med planeti v juliju in avgustu sledijo v septembru konstela-cije, ki kaže v splošnem na po-mirjenje in ublažitev napeto-sti. V teh zadnjih dneh pre-življa Evropa zadnjo fazo 'živ-čne vojne,' ki se more končati z drugo svetovno vojno, ali pa s temeljitim, dolgotrajnim mir-obetajočim sporazumom med narodi. Pregled glavnih aspek-tov, ki se bili tvorili v septem-bru med planeti, dopušča dokaj optimistično presojo glede izi-da trenutne napetosti. V sep-tembru so se kupičili planeti v znanih devici, kjer so križali pota Solnce, Venera in Merkurja s potjo Neptuna. Glede ostalih markantnih konstelacij med Uranom in Neptunom, Saturnom in Marsom, same konstelacije, ki so v av-gustu in tudi že v juliju kazale na kritične dogodke, velja, da so od dne do dne slabše v svo-jem disharmoničnem učinku, in se postopoma spreminjajo v nevtralne ali celo v ugodne as-pekta, tako da napovedovali astrologi razmeroma miren september.

Nevarni so bili prav zaprav samo prvi dni septembra. Če bi bila v teh prvih dneh sep-tembra preprečena katastrofa, v kateri se zadnje dni pomika Evropa, potem bi po astrolo-ških indicih lahko prerokovali da se ni treba bati vojne.

Dne 2. sept. sta bila Merkur in Uran v kvadratu. Odgovor-nih in vodilnih ljudi se bo po-lastila zaradi vpliva tega kvad-rata razdraženost in občutli-vost. V takem razpoloženju store lahko kaj takega, kar bi dovedlo do katastrofe. Kvad-rat kaže tudi na kritičen polo-žaj v trgovini, industriji in prometu.

Dne 5. septembra sta bila Solnce in Venera v konjunkciji, kar kaže na pomirjenje du-

hov in na obnovo odnosajev v prijateljskem vzdušju.

Dne 7. sept. sledila zopet u-gledna konstelacija trigona med Merkurjem in Saturnom. Nikomur ne bo težko tega dne ali v dneh po tem dnevu in po-njeur najtežje naloge rešiti ugodno.

Dne 13. sept. zopet pozitiv-na konstelacija trigona med Venero in Uranom, ki je ustva-rila harmonično atmosfero, to-da je nagnala tudi k romantič-nim in avanturističnim podvi-gom zato obvladati treba te-ga dne svoja čustva.

Dne 14. sept. sta bila Venera in Neptun v konjunkciji. As-pekt utegne povzročiti čustve-ne krize, potrebno bo obdržati samega sebe na vajetih in kon-trolirati impulze.

Dne 16. sept. je Solnce v konjunkciji z Neptunom. Nep-tun v taki poziciji oslabi živ-ljensko energijo, naredi ljudi občutljive in sprejemljive za tuje vplive.

Dne 18. sept. je Venera v tri-gonu z Marsom, čustveno in nagonsko življenje zadeva ta aspekt: poželenje in veselje do življenja.

Dne 19. sept. bil Merkur v konjunkciji z Neptunom, kar kaže na konflikte med podza-vestjo in zavestnim življenjem.

Dne 23. sept. je bilo Solnce v trigonu z Marsom, zopet ugo-den aspekt, čigar učinek po-maga k uspehu in napredku.

Dne 23. sept. se pričeli bolj kritični aspekti, ki kažejo na burne dogodke in predstavlja-jo nevarnost za vodilne oseb-nosti.

Dne 25. sept. je bil Merkur v opoziciji z Jupiterom, zato se ta dan ni treba izpostavljati ter ni soditi, da ne boš sojen.

Dne 27. sept. je bil Merkur v konjunkciji z Venero, zato ti more biti samo dobro, ako se prepusti čustvom in uživaš v prijetni družbi.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF MARCH 3rd, 1933

of Glas Naroda, published daily except Sundays and Holidays at New York N. Y. for October 1, 1939.

State of New York County of New York.

Before me a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Janek Terček who having been duly sworn according to law deposes and says that he is the Editor of the Glas Naroda, and that the following is to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation) etc. of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section —, of the Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher, Slovenic Publishing Company, 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Editor, Janek Terček, 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Managing Editor, Janek Terček, 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Business Manager, Frank Sakser, 216 West 18th Street, New York, N. Y.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if corporation, give its name and names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock)

Slovenic Publishing Company, 216 W. 18 St., New York, N. Y.

Frank Sakser, Janek Terček, Joseph Lupsha, Frank Lovšin, Michael Urek, Gabriel Kury — All at same address.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders own-ing or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state)

NONE

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stock-holders, and other security holders, if any contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company, but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; and that the said two para-graphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which the stockholders and security hold-ers who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above is 3,600

(This information is required from daily publications only.)

Joseph Lupsha, Sec'y.

Sworn to and subscribed before me this 26th day of September, 1939.

Frank Sakser, Jr., Notary Public

ZADOŠČENO ČASTI-HLEPJE.

Mnoga mlada dekleta sanja-jo o sijajni karieri pri filmu. Tudi Lucille Swopsova iz Ne-braske je bila prepričana, da jo v Hollywoodu čaka sreča z odprtimi rokami. Odsila je na pot in je tam dobila posel kot statistka.

Ker je pa pri tem le tu pa tam kaj zaslužila in za njeno častihlepje ni bilo pravega de-la, je sklenila, da bo naredila nekaj, kaj ji bo donajal več denarja in tudi nekaj slave.

Z originalno mislijo je postala res kmalu "zvezdnica."

Nekega dne se je namreč začela udeleževati kot snazilka o-gromno pozornost, kajti dotlej so bili v Hollywoodu navajeni samo črnih moških snazilcev čevljev. Moški svet je nad

mično snazilko navdušen, vse-kako ji daje mnogo dela in za-sluzka. Swopsova pa je do-segla s tem tudi to, da so mno-gi časniki objavili njeno sliko.

POSLEDICE VOJNE NA ANGLEŠKEM.

Velik londonski dnevnik pi-se o dosedanjih učinkih vojne v življenju angleškega ljud-stva in priobčuje tudi nekoliko števk. Po njegovih naved-bah je do sedaj 10,000 angle-ških poklicnih nogometnikov brez nogometnih tekent, 2000 poklicnih boksačev brez bo-karskih nastopov, 4300 je za-prtih kinematografov, 50 gle-dališč je zaprtih v Londonu, 3,000,000 otrok živi ločeno od svojih staršev, klubi so zapu-šeni, konjskih dirk ni več, ti-soči samcev morajo opravljati gospodinjstva dela.

Kar i MAY

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padisahovi sen-ci" pri "Oboževalcih ognja", "Ob Vadarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"? — Kdo bi ne hotel spoznati "Winnetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spo-spomenik?

IZ BAGDADA V ŠTAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

VSEBINA: Smrt Mohamed Emina. — Karavana smrti. — Na begu z Goropa. — Družba En Nast.

Cena \$1.50

KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 598 strani, s slikami

VSEBINA: Jezero smrti. — Moj roman ob Nilu. — Kako sem v Mekko romal. — Pri Samarih. — Med Jezidi.

Cena \$1.50

PO DIVJEM KURDISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

VSEBINA: Amadija. — Beg iz ječe. — Krona sveta. — Med dvema ognjema.

Cena \$1.50

PO DEŽELI SKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

VSEBINA: Brata Aladžija. — Koča v soteski. — Miridit. — Ob Vadarju.

Cena \$1.50

Naročite jih lahko pri

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da akufate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kolih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge nasebine, kjer je kaj naših rojakov nase-benih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cutlig, A. Sattis

Walsenburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis, Fr. Zupančič

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevil

Chorro, J. Feklan (Chicago, Chorro in Illinois)

Joliet, Jennie Bamblich

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago in Waukegan, Albin Washak

MARYLAND:

Kittimiler, Fr. Votčič

MICHIGAN:

Detroit, L. Plankar

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Goude, J. Lavčič

Ely, Jos. J. Peshel

Eveleth, Louis Goude

Gilbert, Louis Vojan

Hibbing, John Povle

Virginia, Frank Hrvatic

NEW YORK:

Brooklyn, Anthony Sest

Brooklyn, Anthony Sest

Long Park, Frank Klen

OHIO:

Barberton, Frank Stroha

Cleveland, Anton Bobek, Chas. Kar-

linger, Jacob Resnik, Jos. Slapnik

Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Kumle

Youngstown, Anton Kihal

OREGON:

Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Bessemer, John Jevnikar

Brighton, Anton Ipavec

Copemaugh, J. Brezovec

Coverdale in okolica, Mrs. Ivana

Kopnik

Export, Louis Sopotnik

Farrell, Jerry Okorn

Forest City, Math Kamla

Fr. Blodnikar

Greensburg, Frank Novak

Homer City, Fr. Ferencak

Johnstown, John Polants

Krayn, Ant. Taušelj

Luzerne, Frank Balloch

Midway, Jos. Zest

Pittsburgh in okolica, Philip Prager

Steelton, A. Hren

Turtle Creek, Fr. Schiffrer

West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Milwaukee, West Alia, Fr. Blak

Sheboygan, Joseph, Kahan

WYOMING:

Rock Springs, Louis Tautsch

Diamondville, Jos. Bolich

Vsak zastopnik izda potrdilo za svo-jo, ktere je prejel. Zastopnik,

Kje si bil tako dolgo?

Roman iz življenja. — Za "Glas Naroda" priredil I. H.

39

Trudna plahi pogled takoj pokliče Charlesa na njeno stran. "Oprostite, da sem bil tako dolgo odsoten, toda — imel sem majhen spor z gospico Weyersbergovo. Ni pa vam treba tako plašljivo gledati, gospica Truda; ostal sem popolnoma hraber in sem vedno nislil na vas," ji pravi tiho.

Ko pa opazi, kako blaženo se ji zasvetijo oči, tedaj je bogato poplačan.

Iduna se obvladuje, kolikor pač gre. Klaus ji s požrtvovalnostjo pove nekaj sladkih besed, ker sluti, da je bilo nekaj med njo in Charlesom, kar bo moralo malo Trudo oprati. In tudi se na posreči jo potolačiti. Sama sebi pravi, kako je bila neumna, da se je sploh kaj trudila za bedastega Charlesa. Bil ni prikupljiv in bil je preneznaten, da bi deklet kot je ona, ki more imeti na vsak prst po enega zaročenca, zalovala nad njim. Zato očividno ljubimkuje s Klaus-om, da pokaže, da mora v resnici imeti vse drugačne moke kot pa takega Angleža. Toda Trudi je vseeno hotela zagreniti. Svoje zmago se ni smela veseliti. In če se ji je v resnici posrečilo vjeti Charlesa in bo postala njegova žena, česar pa še ne more verjeti, potem je tudi po poroki še dovolj spretnih zanj, v katere se vjemajo taki slabotiči, kot je Charlie. Na noben način se ni hotela odpovedati obljubi, s Charlesom in njegovo sestro; in kjer bo mogla Trudi priliti pelina v kozarec, bo storila. Kaj pa ima o tem bobnati, kar je bilo med njo in njenim bratom Hansen!

Pa Iduna tudi sedaj zopet zapazi, ko pomisli na Hansa, da je slab prostor v njenem srečju, ki se ga ne sme več dotakniti.

Dokler vidi Charlesa na Trudini strani, se ji ne upa približati. No pa ga je za trenutek nekdo poklical, skuša čimprej priti k njej. In žal, ravno tedaj je bil Klaus v živahnem razgovoru z Ruto. Winnie pa z go-pjo Marijo. Tako so Trudo zapustili vsi njeni pomočniki in Iduna ima priložnost razliti svoj strup.

"Zelo hvaležna si, Truda! Za vse dobro, kar sem ti storila, mi poplačaš s tem, da me obrekuješ pri mojih prijateljih. Ali te ni sram!"

Truda prebledi in se od strahu strese.

"Saj te nisem obrekovala, Iduna," se skuša braniti.

"Ne! No, kdo pa je o tem Charlesu povedal in najbrže v napačni obliki, da sem tvojega brata zavrgla? Komu pa kaj mar za to? To je že dolgo in končano. Ti pa si premešeno porabila, samo da si me osramotila in se priljubila Charlesu. Brez sramu si se vgnezdila v njegovi hiši. Ali to naredi pošteno deklet? To je naravnost nesramno in skrbela bom za to, da bodo o tebi pravilno sklepali."

Iduna ni opazila, da je pri njenih zadnjih besedah Charles zopet prišel in se slišal, da je rekla Trudi, da je sramota.

Z nagubanim čelo stopi tik pred Trudo in preteče pogleda Iduno.

"Že poprej sem vam povedal, da je gospica Truda pod mojim varstvom. Prosim prekličite takoj vaše žalitve, drugače bom tukaj pred celim svetom razglasil, kaj se mi zdi sramotno."

Iduna se prestraši do mozga. Misli, da je najboljšje, če se poda, kajti ta surovež je bil sposoben o njej marsikaj povedati, kar ne bi rada videla, da bi bilo obešeno na veliki zvon. Zato se sili smejati.

"Prosim, Charlie, nikar ne napravite nikake sramote zaradi najinega prepira med Trudo in med menoj. Lepo vse prekličem in tudim ravno nasprotno."

Pri teh napol zaničljivih besedah Charlie ne zategne obraza in samo pravi:

"To bi vam tudi svetoval in — še enkrat — gospica Hollova je pod mojim varstvom. Prosim, ne pozabite tega!"

Iduna noče pokazati, da je doživela poraz. Navidezno se zadovoljno zasmee in pravi Winnie, ki je naglo pristopila, ker je opazila, da je nekaj sporek:

"Hm, kako slabe volje je danes tvoj brat. Toda gospodje so navadno slabe volje, kadar so gostje v hiši."

Winnie ne reče ničesar ter jo odpelje. Tako ostaneta Charles in Truda sama.

"O, Charlie, kakšno jezo in neprijetnost vam prinašam v hišo. Mislim, da bo najboljšje, če odpotujem."

Charlie jo pogleda in se smeje kot srečen mladenič; bil je sam na sebi ponosen, da se je postavil proti Iduni.

"Samo drznite se misliti na to, da bi odpotovali, dokler niste saj pridobili deset funtov. Potem pa se bo treba še zelo resno razgovoriti, da bomo dognali, ako bom s tem zadovoljen."

Girljivo je, kako ga Truda pogleda.

"Ali tedaj niste hudi na mene, da se je Iduna zaradi mene tako razjezila?"

Charlie se vzravna.

"Da bi bil na vas hud? Tega sploh ne morem. In zakaj bi tudi? Saj ste mi vendar napravili le dobro!"

"Vi meni — ne pa jaz vam. Za to, žal, nimamo nikake priložnosti."

Charlie jo zelo živo pogleda.

"Tega ne razumete, gospica Truda; toda meni je vsaka vaša beseda, vsak vaš pogled balzam za moje srce. Toda morate mi še večkrat povedati kaj lepega in me ljubko pogledati."

"Samo ko bi mogla!"

"Vse bo še prišlo. Na to vas bom že privadil. Sedaj pa prosim, da nimate več tako boječega obraza. Nikdo vam ne sme ničesar prizadeti, vsakega bom zbil na tla, ki bi se drznil, pa če bi to bila tudi — ženska. Jaz ne poznam nobenega usmiljenja. Najprej samo majhen nameček — tako, vedaj malo boljše — še boljše. Tako rad gledam, kadar se smejete. In slišim še rajše, če se prav od srca smejete."

Trudi je, kot bi morala glasno zahtevati — od same blaženosti. Njene oči, to izdajajo in Charlesu je gorko okoli srca, ko gleda v resne, srečne oči svoje ljubljene.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

NEMŠKO VOJAŠTVO PRIHAJA NA ZAPADNO FRONTO

PARIZ, Francija, 3. oktobra. — Francosko uradno poročilo pravi, da je na zapadno fronto dospelo 25 novih nemških divizij ter je bila s tem podvojena nemška vojaška sila ob zapadnem zidu.

Vojaški strokovnjaki domnevajo, da imajo Nemci na zapadni fronti okoli 50 divizij, ali 762.000 vojakov. Po poročilih iz Berlina pa je ob Siegfried obrambni črti okoli 2.000.000 nemških vojakov. Posebno se zbira nemško vojaštvo na 90 milj dolgi fronti med Reno in Mozelo.

'BREMEN' JE MENDARES V MURMANSKU

MALOM, Švedska, 29. sep. — Dosti se je ugibalo, kje je nemški parnik "Bremen," ki se je nahajal na visokem morju, ko je bila napovedana vojna. Po mnenju nekaterih si je poiskal zavetja v južnoameriškem morju, dočim so drugi zatrjevali, da je v nekem ruskem pristanišču. Mornarji estonske ladje "Kuressar," ki je dospela v Lindhamm na Švedskem, so izjavili, da so videli "Bremen" v ruskem pristanišču Murmansk. "Bremen" je tretji največji parnik na svetu ter je veljal nad 20 milijonov dolarjev.

BANOVINA HRVATSKA. (Nadaljevanje z 2. strani)

šanja ostala povsem po strani, o tem se bo gotovo še mnogo razpravljalo.

Ne smemo pozabiti, da je zaradi ustvaritve avtonomne banovine Hrvatske nastal za nas Slovence poseben geopolitični in predvsem gospodarski položaj. Naša banovina je sedaj podobna kakor zetska ali vrbaška, postala je več ali manj postranska upravna enotica. Naše gospodarske zveze in mnogi drugi interesi se bodo morali prilagoditi spremenjenemu položaju. Ojačani samo-zavesti Zagreba bo prirodno odgovarjala še večja koncentracija Beograda na neposredno območje. V tej situaciji je Ljubljana in z njo vsa Slovenija naenkrat znašla v znatno bolj podrejeni vlogi.

Ustanovitev banovine Hrvatske je prinesla uresničenje glavnim hrvatskim težnjam. Ona bo omogočila, da se s polno močjo uveljavijo močne konstruktivne hrvatske narodne sile ne samo na področju ožje hrvatske domovine, temveč v celokupnem našem državnem življenju. To je veliki dobiček, ki ga črpata ves naš narod in vsa naša država iz rešitve hrvatskega vprašanja.

S čvrstim korakom smo stopili na pot končne notranje konsolidacije. Ta konsolidacija bo uspešna, ako bo mogel narod v slobodi, v obnovljeni demokraciji, uveljaviti svojo trdno voljo po bratski slogi in Iskreno želimo, da bi se izkazalo kot resnično, kar pravi znani zagrebški politik o ukrepih zadnjih dni: da jim kumoval genij Jugoslavije.

NEMŠKE ZALOGE BENCINA.

Havasova agentura poroča: Nemčija stoji iz go-podarskih razlogov pred vprašanjem kratke ali pa silne dolge vojne. Motorizirana divizija porabi na vsak kilometer 1000 litrov bencina. Svetovna proizvodnja bencina znaša okrog 200 milijonov ton. Od tega proizvajajo v Združenih državah 182 milijonov ton, v Rusiji 28 milijonov, v Venezueli 26 milijonov, v Iranu 10 milijonov, v Rumuniji 7 milijonov in v Iraku 4 milijone ton.

Odkar je vojna, so vse te države razen dveh, Nemčiji zaprte. Izjemo bi delali le Rusija in Rumunija. Če bi bila rumunska proizvodnja bencina Nemčiji vsa na razpolago, bi pa Nemčija s tem lažje krije samo neznamen del svoje potrebe v vojnem času. Kar se tiče ru-ke proizvodnje, jo Rusija skoraj vsi porabi sama tako da ostajata za izvoz samo 2 milijona ton.

Nemška in poljska proizvodnja skupaj znašata okrog pol drugega milijona ton. Navzlic vsem naporom je nemški tehniki uspelo dobiti letno le 1.2 do 1.7 milijonov ton umetno izdelanega bencina in sicer po štirikrat višji ceni, nego je cena navadnega bencina na svetovnem trgu. Če bi se Nemčija borila samo na 1000 km dolgi fronti, bi rabila vsako vojni leto več nego 30 milijonov ton. Iz tega je sklepati, da bo Nemčija po porabi svojih omenjenih bencinskih rezerv prav kmalu doživela pomankanje bencina.

TEŽJA KOKOŠJA JAJCA.

S primerno izbranimi petelinami se da težja kokošja jajca povečati, kakor so pokazali poskusi. V splošnem pričnejo kokoši leči manjša jajca. Vredili pa so bele leghornke, ki pričnejo tako zgodaj leči velika jajca, da prekosijo povprečno težo jajc že v decembru za 12 odst. Pri poskusih je bilo povprečje že v prvem letu za 7 odstotkov.

"PROSIM IZVOLITE!"

Številni kolesarji, ki vozijo vsak dan skozi mestce Bregerods na Danskem, se že nekoliko dni čudijo nečemu, kar bolj malo spada v današnji čas materializma in skrajnega egoizma. Pred nekimi vrtem

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOBOČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE, KI SMO JIH PREJELI iz LJUBLJANE

Emil Adamič — 16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 30

Zorko Prelovec — 15 SAMOSPEVOV za glas s klavirjem 1.25
SEST PESMI ZA GLAS IN KLAVIR 1
ALBUM SLOVENSKEH NARODNIH PESMI za glas in klavir 1.....

Franc Venturini — SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 85

Ferdo Juvaneč — IZ MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jerab — OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV: Barčica: Oj, moj ščel, je šov; Kam ml, fantje, drev v vas pod demo 20

OSKAR DEV: Srečno, ljubca moja: Ko ptičica na tuje gre: Soči: Moja očka: Ma konjčka dva: Dobiv sem plasece: Skoro: Je vplnila luč 40

EMIL ADAMIČ: Modra devotica (belokranjska) 20
Vso noč pri potoci 20
Jurjeva 25
Hodi Mleka domo: Kaj drugega hočem: Zdravica 20

VASILJI MIRK in A. GROBMING: Vetrice: Po gradini 30

FERDO JUVANEČ: Zjutraj 20
Slovenska 20

PETER JERAB: Pella roža: VASILJI MIRK: Podoknica 20

ZORKO PRELOVEC: Ko so fantje proti vasi šli 20
Le enkrat se 20
Slava delu 20

HR. VOLARIČ: Rožmarin: JOS. PAVČIČ: Potkan ples 35

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

ob cesti stoji velika košara, na polnjena s krasnimi zreliimi slivami. Pogled ti obstane na listku, ki nosi napis: "Prosim postrezite si, če bi vam teknilo — ne stane nič."

Samo ob sebi umevno, da si ljudje radi postrežejo, toda koš je vsako jutro spet poln. Nobenega človeka ni v njegovi bližini. To je dar, ki ga lastnik ponuja ljudem z največjim taktom in diskretno. Ne

ki radovednež pa je vendarle ujel darovalca in ga vprašal po vzrokih njegove širokogrudnosti. Odgovor je bil preprost: "Na letošnji pridelek sliv je stokrat tako velik, da ga ne moremo sami niti porabiti niti z dobičkom prodati. Bila bi pa škoda, če bi lepo sadje kar tako gnilo. Zakaj bi es strahili malega truda, da napravimo drugim ljudem s tem bogatvom nekaj veselja?"

Za ljubitelje leposlovja

CYKLANEM. Spisal Janko Kersnik (136 strani.) Kersnik je pisal v Jurčičevem duhu. Svoj slog je znal tako prilagoditi Jurčičevemu, da je po Jurčičevi smrti uspešno završil njegove nekončane romane. "Cyklanem" je ena njegovih najboljših povesti. Cena \$1.00

MOLOH. Spisal Janko Kač. (198 strani.) Pisatelj je sodel v dobo, ko so začele graditi tovarne na Štajerskem in ko je vse vrelo v nje. Vrelo v nje in jih uničevalo. Strašno maščevanje razočarane matere. Cena \$1.00

MED PADARJI IN ZDRAVNIKI KLEOPATRA. Spisal Rider Hagard. Spisal Janko Kač. (117 strani.) Štajerski rojak Kač ni do svojega štiri-desetega leta stopil v javnost. Nato je začel pisati krajše črtice, ki jih vsebuje ta zbirka, nato je pa zaslovel s svojim romanom "Grunt." Cena 85c.

IZZA KONGRESA. Spisal Ivan Tavčar. (548 strani) Pisatelj je posegel v tem romanu v začetek devetnajstega stoletja, ko se je vršil v Ljubljani kongres, ko so se sestali trije cesarji. Kdor hoče poznati ljubljansko življenje onega časa, naj prečita ta roman. Cena \$2.50

KRISTOF DIMAČ. Spisal Jack London. (404 strani.) Eno najboljših del znanega ameriškega proletarskega pisatelja, ki je dobera poznal življenje vseh slojev, ker ga je sam doživljal. Njegova dela so predstavljena v vse kulturne jezike. Cena \$1.00

POZOR! Ker imamo nekaj teh knjig v omejenem številu, navedite pri naročilu več knjig, da vam moremo postreči.

MEHKO VEZANE KNJIGE

Razprodaja KNJIG

Da napravimo prostor za novo zaloga smo znižali cene teh knjig, da vsakemu jih je mogoče naročiti. Storite to še danes, ker bo zaloga kmalo iztekla.

5 KNJIG\$ za

1. Andrej Hofer (Junaški vodja Tirolcev)

2. Belgrajski Biser (Vito Jelenc)

3. Beneška Vedeževalka

4. Boj in Zmaga (Josef Spillman)

5. Božični Darovi (Rudolf Vrabi)

6. Burska Vojska (H. Majar)

7. Cvetke (Julij Slapsak)

8. Dedeček je pravil (Julij Slapsak)

9. Devica Orleanska (Ksaver Meško)

10. Dve sliki (Ksaver Meško)

11. Duhovni boj (Ljovene Skupnik)

12. Fran Diavolo

13. Fran Baron Trenk (Gjuro Panduric)

14. Gordovnik, I. zvezek (H. Majar)

15. Gordovnik, II. zvezek (H. Majar)

16. Hudo Brezno (Fr. Erjavec)

17. Humoreske, Groteske in Satire (Azov in Teff)

18. Korejska Brata, črtica iz miselnosti v Koreji (Josef Spillman)

19. Krvna Osveta (Dr. Jeglič)

20. Mesija (Ksaver Meško)

21. Mladim Sreem, povesti za mladino (Ksaver Meško)

22. Maron, krščanski deček z Libanona

23. Musolino

24. Na Indijskih Otokih

25. Ob 50-letnici dr. Janeza Ev. Kreka

26. Parizki Zlatar

27. Patria, Povest iz irske junaške dobe (H. Federer)

28. Paberkli iz Roža (Ivan Albrecht)

29. Popotniki, novele in črtice (Milan Pugelj)

30. Poiznace

31. Pravilce in pripovedke za mladino (S. Košutnik)

32. Povesti in Slike (Ksaver Meško)

33. Ptičje Selivke (Tagore)

34. Praki Judek (Josip Vole)

35. Praprečaneve Zgodbe, Povesti (Anton Strazar)

36. Prihajaj, povest (Fr. Detela)

37. Prst Božji, I. zvezek

38. Prst Božji, II. zvezek (Anton Keller)

39. Preganjanje Indijanskih misijonarjev (Josef Spillman)

40. Rdeča in bela vrtnica (Anton Huonder)

41. Revolucija na Portugalskem

42. Sisto s Sesto (H. Federer)

43. Skazi Širno Indijo

44. Spid Kristofa Šmida

45. Študent naj bo (S. Finžgar)

46. Strahotne vojne

47. Srečni Invalid (S. Košutnik)

48. Sveta Notburga

49. Tri Indijanske povesti (Josef Spillman)

50. Večerna pisma (Marja Kmetova)

51. Vrtinar (Tagore)

52. Volk Spokornik in druge povesti za mladino (Ksaver Meško)

53. Vojnimir ali Pogostvo in kralj (Josip Oršinek)

54. Zadnja Knežica vojaka (August Senoa)

55. Zadnji dnevi nesrečnega kralja S. Košutnik

56. Zbrani spisi za mladino (Engelbert Gangl)

57. Zbirka narodnih pripovedk za mladino (J. Planinski)

58. Zgodovinske anekdote (Dr. Sarabon)

59. Zlatokopi (Josef Spillman)

60. Zmaj iz Romske, povest iz romanske zgodovine (S. Košutnik)

(Vezava nekaterih knjig je od ležanja nekoliko izkazena.)

Ako ima kaka knjiga več zvezkov, se šteje vsak zvezek za knjigo.

POZOR!

Ker imamo nekaj teh knjig v omejenem številu, navedite pri naročilu več knjig, da vam moremo postreči.

KNJIGARNA

Glas Naroda

216 WEST 18th STREET

NEW YORK

Slovenic Publishing Company